

Kultur- och fritidsförvaltningen
Marie Sääf
Utbildningsförvaltningen
Anna Jertland

2024-03-06

Dnr KOF 2023-83
Dnr BOU 2023-241
Dnr KS 2023-282

Kultur- och fritidsnämnden
Barn- och ungdomsnämnden

Motion (LL) - Kombinerade folk- och skolbibliotek, svar

Förslag till kultur- och fritidsnämndens beslut

1. Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till kommunfullmäktiges beslut tillstyrks.
2. Kultur- och fritidsdirektören uppdras att i samverkan med Utbildningsförvaltningen genomföra en utredning av ekonomiska och praktiska förutsättningar för att etablera gemensamma skol- och folkbibliotek i Vikingstad och Ekängen.

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildningsförvaltningens förslag till kommunfullmäktiges beslut tillstyrks.
2. Utbildningsdirektören uppdras att i samverkan med Kultur- och fritidsförvaltningen genomföra en utredning av ekonomiska och praktiska förutsättningar för att etablera gemensamma skol- och folkbibliotek i Vikingstad och Ekängen.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kultur- och fritidsförvaltningens samt Utbildningsförvaltningens förslag till kommunfullmäktiges beslut tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första beslutssats avslås med hänvisning till att både lokala och ekonomiska förutsättningar alltid behöver beaktas vid nybyggnation.
2. Motionens andra beslutssats besvaras med hänvisning till att kultur- och fritidsnämnden samt barn- och ungdomsnämnden inlett utredning om förutsättningarna på två platser, i Vikingstad och Ekängen.
3. Uppföljning ska ske till barn- och ungdomsnämnden och kultur- och fritidsnämnden senast under hösten 2025.

Ärende

Cecilia Helber (LL) föreslår i en motion daterad 2023-02-23 att:

- Kommunen ska ha som policy att bygga kombinerade folk- och skolbibliotek vid nybyggnation av skolor i kommunens ytterområden.
- Utredning med kostnadsberäkning görs för att använda befintliga skolbibliotek som folkbibliotek i ytterområden där folkbibliotek saknas.

Motionären vill öka biblioteksservice i kommunens ytterområden genom att fördjupa samarbetet mellan folkbibliotek och skolbibliotek. Kultur- och fritidsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen är positiva till att fördjupa samarbetet mellan folkbibliotek och skolbibliotek.

Vid nybyggnation behöver emellertid olika förutsättningar för byggnationen ses över, såsom områdets eller ortens lokala förutsättningar – exempelvis befintlig kommunal service, näringsliv och annan service i området/orten. Det behöver även finnas ekonomiska förutsättningar för att bygga ett kombinerat skol- och folkbibliotek. Mot bakgrund av detta föreslås därför att motionens första beslutssats avslås.

Förvaltningarna ser positivt på att tillsammans utreda möjligheten att nyttja skolbibliotek som kombinerade bibliotek. Att genomföra utredningar på samtliga skolbibliotek i ytterområden är emellertid resurskrävande – både vad gäller utredningskostnader och personella resurser. Förvaltningarna föreslår därför att utredningar genomförs på skolor, vilka bedöms ha goda förutsättningar samt skulle kunna vara lämpade som kombinerat skol- och folkbibliotek. Det finns två skolor som bedöms ha goda förutsättningar – skolan i Vikingstad samt skolan i Ekängen. Båda skolor finns utanför Linköpings tätort och har även större upptagningsområden. Förvaltningarna vill även lyfta fram kommunens servicepunkter som ett alternativ för biblioteksservice. Med anledning av detta föreslås därför att motionens andra beslutssats besvaras med hänvisning till att kultur- och fritidsnämnden samt barn- och ungdomsnämnden inlett utredning om förutsättningarna på två platser, i Vikingstad och Ekängen.

Det bör även tas i beaktande att regeringen under september 2023 meddelade om ett kommande förslag, som innebär ändring i skollagen för att elever ska få tillgång till bemannade skolbibliotek. Detta kan komma att påverka hur Utbildningsförvaltningen framöver kommer att arbeta med skolbiblioteken.

Kultur- och fritidsförvaltningen samt Utbildningsförvaltningen föreslår kultur- och fritidsnämnden samt barn- och ungdomsnämnden att tillstyrka förslaget inför kommunstyrelsens beredning till kommunfullmäktiges beslut.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion (LL) - Kombinerade folk- och skolbibliotek, svar, 2024-03-06
Bilaga - Motionen

Bakgrund

Motionen

Cecilia Helber (LL) föreslår i en motion daterad 2023-02-23 att:

- kommunen ska ha som policy att bygga kombinerade folk- och skolbibliotek vid nybyggnation av skolor i kommunens ytterområden.
- utredning med kostnadsberäkning görs för att använda befintliga skolbibliotek som folkbibliotek i ytterområden där folkbibliotek saknas.

Motionären vill öka biblioteksservice i kommunens ytterområden genom att fördjupa samarbetet mellan folkbibliotek och skolbibliotek.

Folkbibliotekets uppdrag

Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och regleras av bibliotekslagen (2013:801). Grunden i ett demokratiskt samhälle är invånare som har vilja och förmåga att vara delaktiga i de gemensamma angelägenheter som binder samman samhället. Detta kräver kunskap som behöver förädlas under livet. Att ha ett användbart språk, förmåga att på ett källkritiskt sätt ta in information samt att ha inlevelseförmåga och fantasi nog att förstå andra är väsentliga färdigheter i en levande demokrati. Dessa färdigheter utgör grundvalar som bibliotekens uppdrag och verksamhet vilar på.

Linköpings kommuns Kulturpolitiska program fastslår att biblioteken är en central part för att "skapa förutsättningar för Linköpingsborna att utöva och ta del av kultur genom hela livet" (Kommunfullmäktige 2019-04-23, § 162).

Skolbibliotekets uppdrag

Skolbibliotekets uppdrag och verksamheten bygger på flera olika styrande paragrafer och dokument. Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek (Skollagen (2010:800) 2 kap 36 §).

I Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11, kap 2.8) tillskrivs rektor ett särskilt ansvar för bland annat skolbibliotek. I Lgr11 kan man även läsa att rektor har ett särskilt ansvar för att "skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens".

I Linköpings kommuns biblioteksplan för 2020-2024 (beslut KF 2020-04-21, § 128) framkommer det att Linköpings grundskolebibliotek nationellt sett håller en hög standard och att Linköping ofta lyfts fram som en föregångskommun i sammanhanget. Vidare beskrivs utvecklingsmodellen "Fokusbibliotek" efter vilken Linköpings grundskolebibliotek har byggts upp sedan 2009. I denna

modell har skolor fått ansöka om centrala medel för att bemanna grundskolebiblioteken med fackutbildad personal, rusta upp lokalerna samt skapa pedagogisk verksamhet.

Olika typer av bibliotek

Det finns olika typer av bibliotek med olika uppdrag, vilket påverkar formerna av samverkan. När det kommer till fysiska bibliotek är folkbibliotek och skolbibliotek två olika typer av bibliotek, men det finns även andra former så som kombinerade bibliotek och meröppna bibliotek.

Det ska finnas *folkbibliotek* i varje kommun enligt bibliotekslagen. Folkbibliotekens uppdrag är att vara tillgängliga för alla och främja läsning, kunskapsinhämtning och fri åsiktsbildning.

Det ska finnas ett *skolbibliotek* på alla skolor enligt bibliotekslagen och skollagen (2010:800). Skolbibliotekens uppdrag är att vara ett pedagogiskt stöd för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens enligt läroplanen för grundskolan (Lgr11) för att skolans mål ska uppfyllas.

Motionären nämner begreppet *kombinerat bibliotek*. Ett kombinerat bibliotek är när skolbibliotek är öppna för allmänheten under vissa tider, det vill säga att det också fungerar som ett folkbibliotek. I Linköpings kommun finns kombinerade bibliotek i Sturefors och Lingham.

Ett *meröppet bibliotek*, är när låntagare kan komma in med hjälp av sitt lånekort på biblioteket utanför öppetiden för att göra sitt ärende. I Linköpings kommun finns meröppna bibliotek i Sturefors och Ljungsbro.

Därutöver har Stadsbiblioteket *biblioteksombud* vid kommunens servicepunkt i Bestorp. Servicepunkterna är en del av kommunens arbete med att långsiktigt utveckla tillgängligheten till viss kommersiell service samt annan service på landsbygden. Servicepunkterna är en annan samverkansform där det skulle kunna finnas möjlighet för bibliotekets verksamhet att nå ut till landsbygden. En sådan samverkan skulle kunna gynna förenings- och näringsliv på orten och bidra till en levande landsbygd. Vidare är servicepunkterna ofta belägna centralt i orten eller området där det finns bättre transportmöjligheter.

Samverkan folkbibliotek och skolbibliotek

Vid en samverkan finns det flera parametrar att ta hänsyn till, som bland annat:

- *Målgruppen och uppdrag*
Folkbiblioteket och skolbiblioteket har olika uppdrag. Folkbiblioteket ska vara tillgängligt för alla, verka läsfrämjande och verka för fri åsiktsbildning, medan skolbiblioteket ska vara ett pedagogiskt stöd till eleverna för att nå målen i läroplanen.

- *Bibliotekets placering*
Placeringen är central då det ska vara praktiskt för besökaren till folkbiblioteket samtidigt som säkerheten för skolans verksamhet beaktas.
- *Verksamhetsförutsättningar*
Avser exempelvis personal, utlåningssystem, programaktiviteter och läsförbättrande arbetssätt.

Erfarenheter från samverkan i Linköpings kommun

Linköping stadsbibliotek har genom åren utforskat olika typer av samarbeten med skolbiblioteken, erfarenheterna i de olika typerna varierar. De samarbeten som fallit väl ut är kombinerade bibliotek och meröppna bibliotek.

Linköpings kommun har idag två kombinerade bibliotek, i Sturefors respektive i Lingham. Dessa bibliotek fungerar väl. Sturefors bibliotek byggdes om 2019 och den nya byggnaden ligger i anslutning till skolområdet och innehåller idrottshall, bibliotek, matsal samt caféyta. Kultur- och fritidsförvaltningen bjöds in tidigt i byggprocessen, vilket gav goda förutsättningar för samverkan. Sturefors är ett lyckat exempel på ett kombinerat bibliotek som även är meröppet, där lokaler och medier finns tillgängliga för allmänheten efter skolbibliotekets öppettider. Erfarenheterna från Sturefors vill Linköpings stadsbibliotek bygga vidare på.

I Lingham bibliotek arbetar skolbibliotekarien och folkbibliotekarien ofta sida vid sida i lokalen med olika uppgifter och målgrupper. Biblioteket ligger i ytterdelen av skolan, vilket underlättar öppettider efter skoldagens slut. Entrén till biblioteket är dock placerad så att låntagarna kan ta sig vidare in i skolbyggnaden, vilket är problematiskt ur säkerhetssynpunkt för skolans verksamhet.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningarna kommer att medföra kostnader för både barn- och ungdomsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Kostnaderna är idag svåra att uppskatta.

Kommunala mål

Kommunövergripande mål
Ett tryggt och säkert Linköping

Nämndmål
Ett mångfasetterat kultur-, fritids- och idrottsliv

Ett synligt kultur-, fritids- och idrottsliv

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Jämställdhet handlar om att alla, oavsett kön, ska ha samma möjligheter och rättigheter att forma samhället och sina egna liv och förutsätter en jämn fördelning av makt och inflytande.

En utökad biblioteksservice i kommunens ytterområden påverkar kvinnor och män ungefär lika mycket. Biblioteken används dock oftare av kvinnor enligt statistik framtagen av Götabiblioteken. Undersökningen visar att de som bor nära ett bibliotek i högre grad besöker det. Om män får en utökad biblioteksservice i sin närhet så skulle det kunna öka användandet i målgruppen män.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Samverkan med facklig part är inte påkallad.

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen

Paul Håkansson

Robert Bredberg

Kultur- och fritidsförvaltningen

Karin Olanders

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionären